

עין משפט
נר מצוה

ט

המקנא פרק ראשון סוטה

מסורת הש"ס

נ"א א מ"י פ"ג מ"ה סוטה
הלכה טו ספ"ג ע"ג ט"ו

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אלהים אל דקדק בדי שמיית זאת אהרן אהרן תכל הבחנה ונבל דית השדה על גזרף תלך ונפר האכל כל ימי חייך: בראשית ג יד
2. והשביע הבחן את האשה בשבעת האלה אהרן הכהן לאשה יתן י אהרן לאלה ולשבעה בחוך ענף ברת ה' את יריבך ופלה ואת בנך ענף: כמורה ה כא
3. והשקת את המים והיה אם נטמאת ותמלע כיעל באישה וכו' בה דמים המאריים לקרם רבבהה בטה ונפלה יריבך והיה האשה לאלה בקרב ענף: כמורה ה כו
4. ובאו המים המאריים ד אלה במעך לצבות בןן ויפלה דך ואמרה האשה אן אמן: כמורה ה כב
5. ויאמר ופלה ואת בנך ענף: כמורה ה כג
6. ואמרו עשרה עשרים נאשי כלי יואב וכו' את אבשלום וכו': שופטים טו כא
7. והשש אבשלום כרץ: היה לכל ישראל אשר יבאו למשפט אל המלך ויבא אבשלום אל לב אנשי ישראל:
8. ויאמר יואב לא בן אלה לבנך יריבך וקח שלשה עשרים כסף ויקחם כלב אשלים עורדו וי' בלב א אלה: שמואל ב יד י
9. ותמנע אהרן מן קרח ד' עה מה יקשה לו: סוטה כ ד
10. ותקטר מרים מחיין לנתן שבבעת ימים התעם ד' נסע עד האקף מרים: כמורה י טו
11. ויעל יוסף לקרב את א"י ויעלו אהרן וכל עבדי א"י ויעלו בניו וכל בני א"י ע"מ מרים: בראשית יג
12. וקח משה את עצמות יו עמו כי השבע השביעי א"י בני ישראל לאבן פקי יוסף אלהים אתכם ויעליתם את עצמות משה א זכבי: כמורה י טז
13. ויקרב אתו בני בארץ מ"ב חסל בית פער ולא ידע איש את קברו עד דום הזה: דברים לו י
14. או יבקע כשור אהרן וירקע מנה מנה הצמח דן וכל ליקח צדק כבוד י יוסף: חסל בית פער ולא ידע איש את קברו עד דום הזה: דברים לו י
15. ויאמר לו אביו ואבנתי הנין בבנות אהרן וקבל עני אשה כי אהרן הולך לית אתה מפלשתיים ד"ה"ל ויאמר בששון אל א"י: אותה קח לי כי היא יריבך בעיני שופטים יג
16. ואביו ואמו לא ידעו כי ה' היא כי תאנה הוא מוקש מפלשתיים ובעת הדין פלשתיים משלים ב"א"ל: שופטים יד
17. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
18. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
19. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
20. ותלשנהו על ברכיה ותקרא לאיש ותגלה את שבע מולותיו ראשו ותחלו לעשותו וקשר ברוו מעליה שופטים טו יט

נמש הקדמוני. נתן עינוי בחוה וכל עליה וינינו דכמי (בגלגלית ג) הנמש השיאני לשון תשמיש ונשוין הוא: נעלו הימנו. קומה וקופה: יחא מלך. שלך עשאו ערוס מכל: אני אמרתי יהלך בקומה וקופה. מתקללתו חמה למד. וכן כל אלה אתה למד מקללתן. קין. נתן עינוי בחוה וינינו עוללה עם הכל ששמי תלומות ונלוו עמו (בגלגלית ד) את אהרן את הכל שני אחים שני ריבויים: קרח. על הכהונה ונבל: נלעם. נממונו של נלק לקלל את ישראל והנה נמדן שהלך ליעול שר עשרים

וכן מצינו ב' בנחש הקדמוני שנתן עינוי כמה שאינו ראוי לו מה שביקש לא נתנו לו ומה שבידו נטלוהו ממנו אמר הקב"ה אני אמרתי יהא מלך על כל בהמה וחיה ועכשיו יארוך הוא מכל הבהמה ומכל חית השדה אני אמרתי יהלך בקומה וקופה עכשיו על גחוני ילך אני אמרתי יהא מאלו מאלו אדם עכשיו עפר יאכל הוא אמר אהרונ אדם ואשאת את זהו עכשיו איבה אשית בניך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעך ובין מצינו בכך וקרח ובלעם ורואג ואחיותפל וגחוי ואבשלום ואדוניו ועוזיו והמן שנתנו עיניהם כמה שאינו ראוי להם מה שביקשו לא ניתן להם ומה שבידם נטלוהו מהם: בידך התחילה בעבירה וכו': מנא ה"מ אילימא משום דכתיב ב' בתת ה' את יריבך ונפלת ואת בטנך צבה והכתיב וצבתה במנה ונפלה יריבך אמר אב"י כי לייט תחילה יך והדר בטן לייט *ומיא כי ברקי כי אורחיהו ברקי בטן ברישא והדר יך בקללה נמי כתיב ילצבות בטן ולנפיל יך *ההוא דמועד לה כהן דבטן ברישא והדר יך שלא להוציא לעז על מים המרים: *מתנ"י שמשון הלך אחר עינוי לפיכך נקרו פלשתיים את עינוי שנאמר ויאחזוהו פלשתיים וינקרו את עינוי אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו ועפר שבה על עשר פלגשי אביו לפיכך נתנו בו עשר לונביות שנאמר ויסבו עשרה (6) אנשים נשואי כלי יואב ולפי שגנב ג' ונגבות לב אביו ולב כ"ד ולב ישראל (7) (שנאמר ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל) לפיכך נתקעו בו ג' שבטים שנאמר ויוקח (8) שלשה שבטים ככפו ויתקעם בלב אבשלום וכן לענין הטובה מרים המתינה למושה שעה אחת שנאמר ותחצב אהרותו אבשלום לפיכך נתעכבו לה ישראל ז' ימים במדבר שנאמר והעם לא נסע עד האקף מרים יוסף ובה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל עמו גם רכב גם פרשים מי לנו גדול מיוסף שלא נתקעם בו אלא משה משה ובה עצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר ויקבור משה את משה ויעל עמו מי גדול ממושה שלא נתקעם בו אלא המקום שנאמר ויקבור אותו בניו אל על מזול בלבד אמרו אלא על כל הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך: *גמ' ת"ר שמשון בעינוי מרד שנאמר ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני לפיכך נקרו פלשתיים את עינוי שנאמר ויאחזוהו פלשתיים וינקרו את עינוי איני והכתיב ויאביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא כי אזל מיהא בתר (9) ישרותיה אזל תניא ר' רבי אומר תחילת קלקולו בעוה לפיכך לקה בעוה (10) תחילת קלקולו בעוה דכתיב ויולך שמשון עוטה וירא שם אשה זונה וגו' לפיכך לקה בעוה דכתיב ויורידו אותו עוטה והכתיב ויורד שמשון תמנתה תחלת קלקולו מיהא בעוה היה וידי אחריו כן ויאבה אשה בנחל שורק ושמה דלילה תניא רבי אומר אילמלא (לא) נקרא שמה דלילה אשה היתה שתקרא דלילה דילולה את כחו דילולה את לבו דילולה את מעשיו דילולה את כחו דכתיב ויסר כחו מעליו דילולה את לבו דכתיב ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו דילולה את מעשיו דאסתלק שכינה מיניה דכתיב והוא לא חנין א"ר ירמיהו דרבי אמת אב"י אמר ידעה בו באותו צדיק דלא מפיק שם שמים לבטלה כיון דאמר נזיר אלהים אני אמרה השתא ודאי קושטא קאמר ויהי כי הציקה לו כדבריה כל הימים ותאלצהו מאי ותאלצהו אמר רבי יצחק דבי רבי אמי בשעת גמר ביאה נשמתה מתחתי (11) ועתה השמרי נא ואל חשתי יין ואמר ואל תאכלי כל טמא מאי כל טמא ותו עד השתא דברים טמאים קאכלה א"ר יצחק דבי רבי אמי דברים האסורים בניו ויבקע אלהים את המכתש אשר בלחו א"ר יצחק דבי רבי אמי הוא איהו לדבר טמא לפיכך נתלו חיוו בדבר טמא (12) ותחל רוח ה' וגו' א"ר חמא בר' חנינא חלתה נבואתו של יעקב אבינו דכתיב ויהי דן נחש עלי דרך לפעמו במחנה דן א"ר יצחק דבי רבי אמי מלמד שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כוונ כתיב הכא לפעמו במחנה דן וכתיב החם (13) פעמון ורימון בין צרעה ובין אשתאול אמר ר' אסי צרעה ואשתאול שני הרים גדולים היו ועקרן שמשון וטחנן זה בזה (14) והוא יחל להושיע את ישראל אמר רבי חמא ברבי חנינא והחל

סוטה כ ד
0. ותקטר מרים מחיין לנתן שבבעת ימים התעם ד' נסע עד האקף מרים: כמורה י טו
1. ויעל יוסף לקרב את א"י ויעלו אהרן וכל עבדי א"י ויעלו בניו וכל בני א"י ע"מ מרים: בראשית יג
2. וקח משה את עצמות יו עמו כי השבע השביעי א"י בני ישראל לאבן פקי יוסף אלהים אתכם ויעליתם את עצמות משה א זכבי: כמורה י טז
3. ויקרב אתו בני בארץ מ"ב חסל בית פער ולא ידע איש את קברו עד דום הזה: דברים לו י
4. או יבקע כשור אהרן וירקע מנה מנה הצמח דן וכל ליקח צדק כבוד י יוסף: חסל בית פער ולא ידע איש את קברו עד דום הזה: דברים לו י
5. ויאמר לו אביו ואבנתי הנין בבנות אהרן וקבל עני אשה כי אהרן הולך לית אתה מפלשתיים ד"ה"ל ויאמר בששון אל א"י: אותה קח לי כי היא יריבך בעיני שופטים יג
6. ואביו ואמו לא ידעו כי ה' היא כי תאנה הוא מוקש מפלשתיים ובעת הדין פלשתיים משלים ב"א"ל: שופטים יד
7. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
8. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
9. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
10. ותלשנהו על ברכיה ותקרא לאיש ותגלה את שבע מולותיו ראשו ותחלו לעשותו וקשר ברוו מעליה שופטים טו יט

נמש הקדמוני. נתן עינוי בחוה וכל עליה וינינו דכמי (בגלגלית ג) הנמש השיאני לשון תשמיש ונשוין הוא: נעלו הימנו. קומה וקופה: יחא מלך. שלך עשאו ערוס מכל: אני אמרתי יהלך בקומה וקופה. מתקללתו חמה למד. וכן כל אלה אתה למד מקללתן. קין. נתן עינוי בחוה וינינו עוללה עם הכל ששמי תלומות ונלוו עמו (בגלגלית ד) את אהרן את הכל שני אחים שני ריבויים: קרח. על הכהונה ונבל: נלעם. נממונו של נלק לקלל את ישראל והנה נמדן שהלך ליעול שר עשרים

וכן מצינו ב' בנחש הקדמוני שנתן עינוי כמה שאינו ראוי לו מה שביקש לא נתנו לו ומה שבידו נטלוהו ממנו אמר הקב"ה אני אמרתי יהא מלך על כל בהמה וחיה ועכשיו יארוך הוא מכל הבהמה ומכל חית השדה אני אמרתי יהלך בקומה וקופה עכשיו על גחוני ילך אני אמרתי יהא מאלו מאלו אדם עכשיו עפר יאכל הוא אמר אהרונ אדם ואשאת את זהו עכשיו איבה אשית בניך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעך ובין מצינו בכך וקרח ובלעם ורואג ואחיותפל וגחוי ואבשלום ואדוניו ועוזיו והמן שנתנו עיניהם כמה שאינו ראוי להם מה שביקשו לא ניתן להם ומה שבידם נטלוהו מהם: בידך התחילה בעבירה וכו': מנא ה"מ אילימא משום דכתיב ב' בתת ה' את יריבך ונפלת ואת בטנך צבה והכתיב וצבתה במנה ונפלה יריבך אמר אב"י כי לייט תחילה יך והדר בטן לייט *ומיא כי ברקי כי אורחיהו ברקי בטן ברישא והדר יך בקללה נמי כתיב ילצבות בטן ולנפיל יך *ההוא דמועד לה כהן דבטן ברישא והדר יך שלא להוציא לעז על מים המרים: *מתנ"י שמשון הלך אחר עינוי לפיכך נקרו פלשתיים את עינוי שנאמר ויאחזוהו פלשתיים וינקרו את עינוי אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו ועפר שבה על עשר פלגשי אביו לפיכך נתנו בו עשר לונביות שנאמר ויסבו עשרה (6) אנשים נשואי כלי יואב ולפי שגנב ג' ונגבות לב אביו ולב כ"ד ולב ישראל (7) (שנאמר ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל) לפיכך נתקעו בו ג' שבטים שנאמר ויוקח (8) שלשה שבטים ככפו ויתקעם בלב אבשלום וכן לענין הטובה מרים המתינה למושה שעה אחת שנאמר ותחצב אהרותו אבשלום לפיכך נתעכבו לה ישראל ז' ימים במדבר שנאמר והעם לא נסע עד האקף מרים יוסף ובה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל עמו גם רכב גם פרשים מי לנו גדול מיוסף שלא נתקעם בו אלא משה משה ובה עצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר ויקבור משה את משה ויעל עמו מי גדול ממושה שלא נתקעם בו אלא המקום שנאמר ויקבור אותו בניו אל על מזול בלבד אמרו אלא על כל הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך: *גמ' ת"ר שמשון בעינוי מרד שנאמר ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני לפיכך נקרו פלשתיים את עינוי שנאמר ויאחזוהו פלשתיים וינקרו את עינוי איני והכתיב ויאביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא כי אזל מיהא בתר (9) ישרותיה אזל תניא ר' רבי אומר תחילת קלקולו בעוה לפיכך לקה בעוה (10) תחילת קלקולו בעוה דכתיב ויולך שמשון עוטה וירא שם אשה זונה וגו' לפיכך לקה בעוה דכתיב ויורידו אותו עוטה והכתיב ויורד שמשון תמנתה תחלת קלקולו מיהא בעוה היה וידי אחריו כן ויאבה אשה בנחל שורק ושמה דלילה תניא רבי אומר אילמלא (לא) נקרא שמה דלילה אשה היתה שתקרא דלילה דילולה את כחו דילולה את לבו דילולה את מעשיו דילולה את כחו דכתיב ויסר כחו מעליו דילולה את לבו דכתיב ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו דילולה את מעשיו דאסתלק שכינה מיניה דכתיב והוא לא חנין א"ר ירמיהו דרבי אמת אב"י אמר ידעה בו באותו צדיק דלא מפיק שם שמים לבטלה כיון דאמר נזיר אלהים אני אמרה השתא ודאי קושטא קאמר ויהי כי הציקה לו כדבריה כל הימים ותאלצהו מאי ותאלצהו אמר רבי יצחק דבי רבי אמי בשעת גמר ביאה נשמתה מתחתי (11) ועתה השמרי נא ואל חשתי יין ואמר ואל תאכלי כל טמא מאי כל טמא ותו עד השתא דברים טמאים קאכלה א"ר יצחק דבי רבי אמי דברים האסורים בניו ויבקע אלהים את המכתש אשר בלחו א"ר יצחק דבי רבי אמי הוא איהו לדבר טמא לפיכך נתלו חיוו בדבר טמא (12) ותחל רוח ה' וגו' א"ר חמא בר' חנינא חלתה נבואתו של יעקב אבינו דכתיב ויהי דן נחש עלי דרך לפעמו במחנה דן א"ר יצחק דבי רבי אמי מלמד שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כוונ כתיב הכא לפעמו במחנה דן וכתיב החם (13) פעמון ורימון בין צרעה ובין אשתאול אמר ר' אסי צרעה ואשתאול שני הרים גדולים היו ועקרן שמשון וטחנן זה בזה (14) והוא יחל להושיע את ישראל אמר רבי חמא ברבי חנינא והחל

סוטה כ ד
0. ותקטר מרים מחיין לנתן שבבעת ימים התעם ד' נסע עד האקף מרים: כמורה י טו
1. ויעל יוסף לקרב את א"י ויעלו אהרן וכל עבדי א"י ויעלו בניו וכל בני א"י ע"מ מרים: בראשית יג
2. וקח משה את עצמות יו עמו כי השבע השביעי א"י בני ישראל לאבן פקי יוסף אלהים אתכם ויעליתם את עצמות משה א זכבי: כמורה י טז
3. ויקרב אתו בני בארץ מ"ב חסל בית פער ולא ידע איש את קברו עד דום הזה: דברים לו י
4. או יבקע כשור אהרן וירקע מנה מנה הצמח דן וכל ליקח צדק כבוד י יוסף: חסל בית פער ולא ידע איש את קברו עד דום הזה: דברים לו י
5. ויאמר לו אביו ואבנתי הנין בבנות אהרן וקבל עני אשה כי אהרן הולך לית אתה מפלשתיים ד"ה"ל ויאמר בששון אל א"י: אותה קח לי כי היא יריבך בעיני שופטים יג
6. ואביו ואמו לא ידעו כי ה' היא כי תאנה הוא מוקש מפלשתיים ובעת הדין פלשתיים משלים ב"א"ל: שופטים יד
7. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
8. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
9. ויהי שמשון עונה ויהי שם אשה ונהר יואב: שופטים טו
10. ותלשנהו על ברכיה ותקרא לאיש ותגלה את שבע מולותיו ראשו ותחלו לעשותו וקשר ברוו מעליה שופטים טו יט

הגרות הב"ח

(6) בפסגה ויפסו עשרה עשרים טעמי לוי יצא ויבן גארי אבשלום ופי' שגנב: (7) שם יוסף יואב ששה שנים: (8) שם יואב ששה שנים: (9) שם יואב ששה שנים: (10) שם יואב ששה שנים: (11) שם יואב ששה שנים: (12) שם יואב ששה שנים: (13) שם יואב ששה שנים: (14) שם יואב ששה שנים:

מוסף רש"י

שלא להוציא לעז על מים המרים. משום דהוא אמר לה נקללה יריבך את יריבך ונפלה ואת בנך ענף: כמורה ה כא

תוספות שאנין

וכן מצינו כקן נתן עינוי בחוה וינינו עוללה עם הכל ששמי תלומות ונלוו עמו (בגלגלית ד) את אהרן את הכל שני אחים שני ריבויים: קרח. על הכהונה ונבל: נלעם. נממונו של נלק לקלל את ישראל והנה נמדן שהלך ליעול שר עשרים